

тів, білетів Національного банку України, металеві монети, державних цінних паперів, іноземної валюти, згодом і білетів державних лотерей, а ч. 2 – вчинені за попереднім зговором групою осіб або особою, раніше судимому за виготовлення або збут вищезазначених.

Наступна редакція статті, що передбачала відповідальність за підроблення грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї, була відображена в ст. 199 КК України 2001 р., має суттєві зміни.

Висновки. Чинний КК України, прийнятий 2001 р., визначає такий склад злочину, як «виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збуту підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного збору чи голографічних захисних елементів», і зараховує його до злочинів у сфері господарської діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. Ю.С. Шемшученка. – К. : Юридична думка, 2007. – 992 с.
2. Юридичні терміни : [тлумачний словник] / [П.П. Андрушко, Т.П. Базова, Н.В. Безсмертна та ін.] ; за ред. проф. В.Г. Гончаренка. – К. : Либідь, 2003. – 320 с.
3. Грибов А.Ю. Ошибки законодательства : сущность и правовой режим денег и ценных бумаг / А.Ю. Грибов. – М. : ИНФРА, 2000. – 111 с.
4. Солопанов Ю.В. Ответственность за фальшивомонетничество : [учеб. пособ.] / Ю.В. Солопанов. – М. : Научно-исследовательский и редакционно-издательский отдел, 1963. – 92 с.
5. Уголовный кодекс УССР 1922 г. – Х. : Вукоопспілка, 1922. – 50 с.
6. Положение о преступлениях государственных (контрреволюционных и особо для Союза ССР опасных преступлениях против порядка управления) // Уголовное законодательство СССР и союзных республик. Сборник (Основные законодательные акты) / [Е.М. Ворожейкин, О.И. Гацихо, Е.Д. Даманина и др.] ; под ред. проф. Д.С. Карева. – М. : Госиздат юрид. л-ры, 1957. – 531 с.
7. Уголовный кодекс УССР в редакции 1927 г. – Х. : НКЮ УССР, 1927. – 78 с.
8. Кримінальний кодекс України, уведений в дію з 1 квітня 1961 року Законом Української РСР від 28 грудня 1960 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

УДК 321.31(477)

ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВІДНОСИН З ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ГРОМАДСЬКОСТІ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

FOUNDATIONS OF ADMINISTRATIVE CONTROL OF RELATIONS WITH THE PUBLIC IN PUBLIC ADMINISTRATION

Денисенко А.П.,
народний депутат України

Стаття присвячена дослідженню підстав виникнення адміністративних відносин з організації контролю громадськості у сфері державного управління. Проаналізовано класифікацію юридичних фактів, на основі якої й розкрито особливості досліджуваного явища. Узагальнено позиції науковців щодо визначення адміністративних відносин у цій сфері.

Ключові слова: адміністративні відносини, громадський контроль, державне управління, юридичні факти, акти управління.

Статья посвящена исследованию оснований возникновения административных отношений по организации контроля общественности в сфере государственного управления. Проанализирована классификация юридических фактов, на основе которой и раскрыты особенности изучаемого явления. Обобщены позиции ученых относительно определенных административных отношений в данной сфере.

Ключевые слова: административные отношения, общественный контроль, государственное управление, юридические факты, акты управления.

The article investigates the grounds of administrative relations with the public control of public administration. Analyzed the legal classification of the facts on the basis of which the features of the phenomenon. Overview scientists to determine the positions of administrative relations in this area.

Key words: administrative relations, social control, public administration, legal facts, acts of administration.

Актуальність теми. В умовах значного поширення у світі демократичної концепції громадянського суспільства дослідження науковцями-правниками питань, пов'язаних із підставами виникнення,

зміни та припинення адміністративних правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління, набуває все більшої актуальності. На сучасному етапі розвитку суспільства

очевидно, що у правових державах участь громадськості в державному управлінні, у тому числі у формі контролю, є невід'ємною складовою діяльності суб'єктів управлінських повноважень. Зважаючи на специфіку адміністративних правовідносин у сфері державного управління, пов'язану з виключною компетенцією суб'єктів державно-управлінських повноважень, а також урахувавши обсяг таких правовідносин, варто відзначити, що підстави їх виникнення, зміни та припинення мають значну кількість особливостей і за змістом різняться від своїх відповідників у цивільних, кримінальних чи будь-яких інших галузевих правовідносинах.

Питання щодо підстав виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління дотично висвітлювали В.М. Алексєєв, С.М. Алфьоров, Ю.П. Битяк, Н.В. Бровченко, Н.В. Гудима, Г.В. Кикоть, З.Р. Кісіль, А.Т. Комзюк, Т.О. Коломієць, Р.Т. Мухаєв, О.В. Паньчук, П.С. Покатаєв, І.О. Сквирський, Л.П. Рогатіна, О.І. Харитонова та інші. Проте можна все ж констатувати, що ця проблема доволі мало досліджена в українській правовій науці. У наявних наукових працях не проведено комплексного узагальнення й аналізу підстав виникнення, зміни та припинення правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління, не розкрито їх юридичної природи тощо. Тому це питання потребує ґрунтовнішого правового аналізу.

Метою статті є з'ясування підстав виникнення адміністративних відносин з організації контролю громадськості у сфері державного управління.

Виклад основного матеріалу. У теорії права поняття підстав виникнення, зміни та припинення правовідносин розроблено доволі ґрунтовно. У наукових колах не ведеться широкої дискусії з приводу тлумачення цього терміна з огляду на наявність певного консенсусу щодо його розуміння. Так, левова частка науковців збігаються на думці, що підставами виникнення, зміни та припинення правовідносин є юридичні факти.

На думку Г.В. Кикотя, юридичні факти – це такі обставини, що несуть у собі інформацію про стан суспільних відносин, котрі входять у предмет правового регулювання, а також обставини, що прямо чи опосередковано зачіпають права й інтереси особи, суспільства, держави чи соціально-публічних утворень [1, с. 30]. Отже, науковець у свою дефініцію включає доволі слушну ідею, що юридичні факти мають здатність породжувати наслідки, які виявляються як у приватноправовому, так і публічно-правовому інтересах. З метою розкриття підстав виникнення, зміни та припинення правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління, на нашу думку, доцільно використати загальнотеоретичну класифікацію юридичних фактів, на основі якої й розкрити особливості досліджуваного явища. Саме тому в статті використана класифікація Г.В. Кикотя, за якою юридичні факти діляться так:

- за юридичними наслідками – на правоутворювальні (зумовлюють виникнення правовідносин і появу прав та обов'язків), правозмінювальні (які змінюють зміст уже наявних правовідносин) і правоприміняючі (зумовлюють припинення правовідносин);

- за складом – на прості (одного факту достатньо для настання юридичних наслідків) і складні (для досягнення юридичного наслідку необхідні кілька фактів);

- за тривалістю в часі – на одноактні й тривалі;

- стосовно волі суб'єкта правовідносин – на події (настання яких не залежить від волі суб'єкта) і діяння у формі дій (вольові акти поведінки людей, які мають свідомо вольовий характер) чи бездіяльності (пасивна поведінка суб'єктів) [1, с. 13].

Характеризуючи підстави виникнення, зміни та припинення будь-яких видових правовідносин, у тому числі й адміністративних правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління, раз по раз доведеться повертатись до типології й форм юридичних фактів у загальній теорії права. Розглядаючи специфіку підстав виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин, варто зважати на їхню специфіку, пов'язану з публічно-правовим характером таких правовідносин. З.Р. Кісіль, Р.В. Кісіль уважають, що особливості адміністративно-правових відносин є практичне вчинення дій у сфері державного управління, наявність обов'язкового суб'єкта, наділеного юридично-владними розпорядженнями, і реалізація інтересу держави в таких правовідносинах [2, с. 13]. На думку С.Л. Лисенкова та В.В. Копейчикова, в адміністративному праві виділяють дві великі групи юридичних фактів, що утворюють, змінюють або ж припиняють правовідносини: дії й події. У свою чергу, дії як юридичні факти діляться на правомірні та неправомірні [3, с. 232]. На нашу думку, такий підхід до визначення підстав виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин хоча й правильно, проте доволі узагальнено висвітлює специфіку адміністративно-правових відносин. Для належного висвітлення цього питання необхідні ґрунтовніші, детальніші наукові доробки.

Багато науковців, керуючись озвученою вище тезою про значну узагальненість класифікації підстав виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин на юридичні факти-дії (правомірні й неправомірні) і юридичні факти-події, активно доповнювали її своїми напрацюваннями. Зокрема, надзвичайно імпуноє думка Л.А. Морозової, що правомірні дії можуть розглядатись у двох аспектах – як юридичні акти і юридичні вчинки [5, с. 277]. У свою чергу, ще більш деталізувала вищенаведену класифікацію О.І. Харитонова, яка юридичні акти ділить на три основні категорії – акти управління, акти законодавства й судові рішення. При цьому науковець уточнює, що підставами виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин можуть бути лише ті юридичні акти, які безпосередньо передбачають юридичні наслідки для правовід-

носин [6, с. 103]. Водночас у контексті нашого дослідження ми не можемо погодитись із твердженням, що законодавчі акти можуть мати характер юридичних фактів. Оскільки однією з основних ознак законодавчих актів є їхня загальність, то, на нашу думку, вони не можуть самостійно утворювати, змінювати чи припиняти адміністративні правовідносини, тому що не передбачають юридичного наслідку для конкретного взятого суб'єкта правовідносин. Разом із тим ми визнаємо, що окремі норми законодавчих актів можуть утворювати правовідносини в межах юридичної сукупності фактів. Наприклад, ст. 22 Закону України «Про звернення громадян» передбачає обов'язок керівників та інших посадових осіб органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, об'єднань громадян здійснювати особистий прийом громадян [7]. У разі виникнення правовідносин з організації громадського контролю за діяльністю органів державного управління, зокрема правовідносин з організації прийому громадян, юридичними підставами їх виникнення є юридична сукупність фактів: юридичного вчинку (волевиявлення щодо особистого прийому) і норми ст. 22 Закону України «Про звернення громадян», яка передбачає обов'язок керівника установи особисто здійснювати прийом.

Підсумовуючи вищевикладене, можемо констатувати, що питання підстав виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин активно порушується в наукових колах. Це пов'язано з очевидною необхідністю закріплення на законодавчому рівні окремих юридичних фактів як підстав виникнення, зміни чи припинення адміністративних правовідносин. Особливості юридичних фактів у цій сфері пов'язані із самою специфікою публічно-правового регулювання адміністративного права. Водночас детальний аналіз юридичних фактів як підстав виникнення, зміни чи припинення адміністративних правовідносин доцільно проводити спеціалізовано в конкретно взятому сегменті правового регулювання державного управління. Власне, таким сегментом і є організація громадського контролю державного управління.

Варто також зазначити, що науковці лише дотично висвітлювали теоретико-методологічну проблему підстав виникнення, зміни та припинення правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління, відповідно, жодних конкретних доробків, на основі яких можна було б розпочати правову дискусію з приводу цього питання, не існує. Це зумовлює необхідність самостійного формування загальних засад виокремлення поняття підстав виникнення, зміни та припинення правовідносин з організації громадського контролю в державному управлінні.

З огляду на це, на нашу думку, доцільним є сформулювати авторську дефініцію об'єкта дослідження. Підставами виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління

потрібно вважати юридичні факти волевого характеру, безпосередньо спрямовані на виникнення юридичних наслідків з метою реалізації контрольної функції громадськості. Ключовим у цій дефініції є поняття «юридичні факти волевого характеру». Ми вважаємо, що підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління тісно пов'язані з особливостями волевиявлення їхніх суб'єктів, передусім з ініціативою.

Зокрема, П.С. Покатаєв стверджує, що правовідносини з організації та здійснення громадського контролю у сфері державного управління не можуть існувати без взаємної ініціативи [8, с. 143]. На нашу думку, саме «взаємна ініціатива» є тією ознакою, що виокремлює підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління з-поміж інших адміністративних правовідносин, яким притаманна наявність неволевих юридичних вчинків, тобто юридичних фактів-дій, настання наслідків яких не залежить від волі особи: уже сам факт учинення дій на основі припису норми права зумовлює динаміку правовідносин.

Цікавою є думка А.Т. Комзюка й О.В. Паньчук, які стверджують, що виникнення правовідносин зі створення інституцій громадського контролю в системі органів державної влади пов'язане із законодавчо оформленою ініціативою центральних і місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування [9, с. 163]. На жаль, ми аж ніяк не можемо погодитись із таким підходом, оскільки, як нам видається, правовідносини з організації громадського контролю у сфері державного управління виникають, змінюють і припиняються лише з обопільної ініціативи громадськості й державних інституцій.

Як уже зазначалось вище, за підходом Л.А. Морозової, в адміністративному праві юридичні факти-дії діляться на юридичні акти й юридичні вчинки [10, с. 277]. Аналізуючи класифікацію підстав виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління, варто зазначити, що, на нашу думку, такий вид юридичних фактів, як події, не може розглядатись як підстава виникнення досліджуваного нами виду правовідносин. Це зумовлено тією самою описаною нами вище ознакою взаємної ініціативи таких правовідносин. Подія як юридичний факт характеризується тим, що виникнення, дія і припинення правовідносин на її основі не залежить від волі суб'єктів правовідносин [11, с. 159]. Без наявності волі суб'єктів неможлива ініціатива щодо настання певних юридичних наслідків у принципі. З огляду на це надалі в дослідженні ми будемо спиратись лише на юридичні факти-дії як підстави виникнення, зміни та припинення досліджуваного нами виду правовідносин.

Для початку розглянемо юридичний вчинок як підставу виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління. На думку

О.І. Харитонові, юридичні вчинки є діями, котрі не є спеціально спрямованими на встановлення юридичних наслідків, але породжують їх унаслідок прямої вказівки закону [12, с. 104]. На нашу думку, такий підхід не може сповідуватись під час розгляду адміністративних правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління з огляду на раніше нами обгрунтовану тезу про обов'язковість двостороннього волевиявлення сторін і взаємну ініціативу щодо виникнення, зміни та припинення досліджуваного нами виду правовідносин.

Ми вважаємо, що зовнішнє вираження юридичних вчинків у правовідносинах з організації громадського контролю в сфері державного управління є доволі широким поняттям. Зокрема, юридичними вчинками як підставами виникнення, зміни чи припинення досліджуваних нами правовідносин можуть бути участь суб'єктів у громадських слуханнях, підписання проколів установчих зборів контрольних органів, підписання звернень до органів-суб'єктів владних повноважень тощо.

Юридичні акти як підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління – це зовнішнє вираження волі уповноважених органів держави в межах їхньої компетенції, безпосередньо спрямоване на досягнення юридичного факту [13, с. 7]. Юридичні акти породжують правовідносини виключно у випадках, коли вони передбачають настання юридичного наслідку, що має значення для учасників цих правовідносин. Як нам видається, окрім зазначених вище ознак, акти управління як юридичні факти, що породжують, змінюють чи припиняють правовідносини з організації громадського контролю у сфері державного управління, характеризуються двостороннім волевиявленням. На відміну від інших актів управління у сфері здійснення виконавчо-розпорядчої діяльності органів управління, у яких порядок волевиявлення зазвичай односторонній, у досліджуваному нами виді правовідносин згода адресата на виконання акта управління є обов'язковою.

Типовим прикладом акта управління, що створює, змінює чи припиняє правовідносини з організації громадського контролю у сфері державного управління, є, наприклад, Наказ Фонду соціального страхування інвалідів «Про створення громадської

ради при Фонді соціального страхування інвалідів» від 29.03.2013 [14]. Цим актом управління було розпочато відносини з приводу утворення громадського контрольного органу при Фонді соціального страхування інвалідів – громадської ради. До слова, на думку О.М. Самбук, однією з провідних форм налагодження конструктивної співпраці влади й громадськості є утворення спільних консультативно-дорадчих структур – громадських рад [15, с. 29].

Аналогічно, формальною підставою з виникнення, зміни чи припинення правовідносин у сфері звернень громадян чи запитів на отримання публічної інформації є, власне, ці документи, оформлені в установленому законом порядку. Звернення громадян, запити на отримання публічної інформації, формуючи правовідносини з організації громадського контролю у сфері державного управління, не можуть уважатись управлінськими актами з викладених вище причин. Це зумовлює необхідність розширення наявних класифікацій підстав виникнення досліджуваного нами типу правовідносин.

Підсумовуючи вищенаведене, можемо зазначити, що підставами виникнення, зміни та припинення правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління є юридичні факти, які, у свою чергу, діляться на юридичні акти (акти управління, рішення суду й організаційно-правові акти) і юридичні вчинки.

Висновки. Отже, на основі аналізу підстав виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин з організації громадського контролю можна зробити певні висновки. Проблема налагодження взаємовідносин держави із громадськістю набуває дедалі більшої актуальності в контексті проєвропейської політики України. Частиною таких правовідносин є й організація громадського контролю у сфері державного управління. Модель правовідносин державних інституцій з інституціями громадянського суспільства повинна забезпечувати реалізацію ефективної державної політики в усіх сферах з урахуванням потреби збалансування інтересів національного, групового та індивідуального рівнів. З метою оптимізації таких правовідносин надзвичайно потрібне належне нормативне закріплення підстав їх виникнення, зміни, припинення з огляду на значну суспільну потребу реалізації цих відносин на паритетно-горизонтальному рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кикоть Г.В. Проблема класифікації юридичних фактів у сучасній теорії права / Г.В. Кикоть // Право України. – 2003. – № 7.
2. Кісіль З.Р. Адміністративне право : [навч. посіб.] / З.Р. Кісіль, Р.В. Кісіль. – 3-тє вид. – К. : Алерта ; ЦУЛ, 2011. – 696 с.
3. Теорія держави і права : [навч. посіб.] / за заг. ред. С.Л. Лисенкова, В.В. Копейчикова. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 368 с.
4. Адміністративне право України : [підруч.] / за заг. ред. С.В. Ківалова. – Одеса : Юридична література, 2003. – 894 с.
5. Морозова Л.А. Теорія господарства и права : [учебн.] / Л.А. Морозова. – М. : Юрист, 2003. – 414 с.
6. Харитонova О.І. Адміністративно-правові відносини (проблеми теорії) : [моногр.] / О.І. Харитонova. – Одеса : Юридична література, 2004. – 328 с.
7. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – С. 8. – Ст. 256.
8. Покатаєв П.С. Здійснення громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів / П.С. Покатаєв // Держава та регіони. Серія «Державне управління». – 2011. – № 4. – С. 142–147.
9. Комзюк А.Т. Громадський контроль як засіб забезпечення законності у сфері державного управління / А.Т. Комзюк // Вісник Харківськ. нац. ун-ту внутр. справ. – 2003. – № 23. – С. 160–164.

10. Морозова Л.А. Теория государства и права : [учебн.] / Л.А. Морозова. – М. : Юристь, 2003. – 414 с.
11. Кириченко В.М. Теорія держави і права: модульний курс : [навч. посіб.] / В.М. Кириченко, О.М. Куракін. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 264 с.
12. Харитонов О.І. Адміністративно-правові відносини (проблеми теорії) : [моногр.] / О.І. Харитонов. – Одеса : Юридична література, 2004. – 328 с.
13. Алексеев С.С. Общая теория социалистического права : [курс лекций] / С.С. Алексеев. – Свердловск, 1996. – С. 7.
14. Про створення громадської ради при Фонді соціального страхування інвалідів : Наказ Фонду соціального страхування інвалідів від 29.03.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ispf.gov.ua/UserFiles/2013-09-10%20Наказ%20Фонду%20Громадськ%20рада.pdf>.
15. Самбук О. Сучасний зміст поняття «громадська рада при органі виконавчої влади» в сучасному державному управлінні (частина I) / О. Самбук // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2013. – Вип. 1. – С. 28–35.

УДК 343.1

РОЛЬ АГЕНТІВ ВПЛИВУ В РЕАЛІЗАЦІЇ КІБЕРБЕЗПЕКОВОЇ ПОЛІТИКИ

THE ROLE OF INFLUENCE'S AGENTS INTO THE REALIZATION OF CYBER-SECURITY POLICY

Діордіца І.В.,
кандидат юридичних наук

У статті здійснено аналіз поняття «агент впливу». Проаналізовано існуючі дефініції лобізму та лобістів. Запропоновано авторське розуміння лобізму в широкому сенсі. Зазначено, що особливість сучасного періоду формування лобізму в Україні полягає в інтенсифікації лобістської діяльності на всіх рівнях, однак легалізувати лобізм в Україні поки що не вдалося. Найбільшою проблемою визначено те, що лобістська діяльність може стати інструментом задоволення іноземних планів за рахунок національних інтересів або використовуватись для забезпечення й контролю за владою окремими групами. У процесі визначення ролі агентів впливу в реалізації кібербезпекової політики було відзначено методи, які вони можуть використовувати у своїй діяльності.

Ключові слова: агент впливу, лобіювання, лобізм, лобіст, кібербезпека, політика, кібербезпекова політика.

В статье осуществлен анализ понятия «агент влияния». Проанализированы существующие дефиниции лоббизма и лоббистов. Предложено авторское понимание лоббизма в широком смысле. Указано, что особенность современного периода формирования лоббизма в Украине заключается в интенсификации лоббистской деятельности на всех уровнях, однако легализовать лоббизм в Украине пока не удалось. Наибольшей проблемой определено то, что лоббистская деятельность может стать инструментом удовлетворения иностранных планов за счет национальных интересов или использоваться для обеспечения и контроля за властью отдельными группами. В процессе определения роли агентов влияния в реализации кибербезопасностной политики были отмечены методы, которые они могут использовать в своей деятельности.

Ключевые слова: агент влияния, лоббирование, лоббизм, лоббист, кибербезопасность, политика, кибербезопасностная политика.

The article analyzes the concept of “agent of influence”. We analyzed the existing definition of lobbying and lobbyists. The author understanding of lobbying in a broad sense. It is indicated that a feature of the modern period of formation of lobbying in Ukraine lies in the intensification of lobbying activities at all levels, however, legalize lobbyism in Ukraine have not yet succeeded. The biggest problem is determined that lobbying can be a tool to meet Foreign plans due to national interests or be used to provide power and control over the separate groups. In the process of defining the role of agents of influence in the implementation of the cyber-security policy have been marked methods that they can use in their work.

Key words: agent of influence, lobbying, lobbyism, lobbyist, cyber security, politics, cyber-security policy.

Постановка проблеми. На сьогодні поняття «агенти впливу» є досить новим, воно поки що не знайшло свого відображення ні в законодавстві, ні в правовій доктрині. Кібербезпекову політику, а саме її належну реалізацію, визначаємо як один із ключових елементів державної інформаційної політики. Нині в Україні досить складна ситуація не лише в економічній і політичній сферах, а й в інформаційній сфері. В умовах ведення російсько-української гібридної війни відбувається використання всіх можливих методів, які часто лежать поза площиною закону. Серед таких методів можна назвати викорис-

тання агентів впливу, оскільки вони можуть як діяти в інтересах нашої держави, так і шкодити їй.

Досі в межах правової науки не було здійснено комплексного дослідження такого феномена, як агент впливу, що в поєднанні з експансією методів ведення гібридної війни та подальшого залучення України до неї визначає актуальність нашої розвідки.

Стан дослідження. Проблематика ролі агентів впливу в реалізації кібербезпекової політики є цілком новою. Проте нашому дослідженню сприяли роботи безпекознавців, а саме наукової школи В. Ліпкана [1–8], Д. Дубова [9]. Окремо виділимо